

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 125 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 125 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ ตารางประกอบการบรรยายตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านเจตคติต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามกระบวนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดเนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเลือกใช้วิธีการสอนและสื่อการสอน การจัดกิจกรรมเสริม การเลือกวิธีการวัดผล การเรียน จากการศึกษาจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 – 6

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	112	89.6
2. ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนและชุมชน	96	76.8

จากตารางที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนปีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด รองลงมาเป็นการศึกษาปัญหาและความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 89.6 และ 76.8 ตามลำดับ ทั้งนี้ หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้สอดแทรกอยู่ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุดทั้งด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาตามกระบวนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เหมาะสมนั้น ครูจะต้องนำประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนและท้องถิ่นของผู้เรียนมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ได้กำหนดเนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตร

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของนักเรียนและชุมชน	88	70.4
2. จัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน	56	44.8
3. นำประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนมาจัดทำแผนการสอน	73	58.4
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยวิธีกรณีศึกษา	73	58.4
5. จัดทำแผนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยการบูรณาการเข้ากับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ	109	87.2

จากตารางที่ 2 การกำหนดเนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนกำหนดเนื้อหาโดยการบูรณาการเข้ากับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ในระดับมากที่สุด การกำหนดเนื้อหาโดยนำเอาประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนและชุมชนมาจัดทำแผนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้วิธีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 87.2, 70.4 และ 58.4 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประถมศึกษา ได้กระจายและสอดแทรกอยู่ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาทุกเรื่องเน้นการจัดกิจกรรมในกระบวนการสร้างนิสัย (Active Participation)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ใช้วิธีการสอนและสื่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ลักษณะต่าง ๆ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. นำนักเรียนศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน	107	85.6
2. ใช้สื่อ / อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย เช่น วีดิทัศน์ สไลด์ คอมพิวเตอร์ ประกอบการสอนทุกครั้ง	46	36.8
3. ใช้วัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน	82	65.6
4. ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น บุคคล สถานที่ มาประกอบการสอน	92	73.6

จากตารางที่ 3 การเลือกใช้วิธีการสอนและสื่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยการนำนักเรียนศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชนในระดับมากรองลงมาได้แก่ การเชิญบุคคลในชุมชนมาให้ความรู้ การใช้วัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 85.6, 73.6 และ 65.6 ตามลำดับ ส่วนการใช้สื่อ / อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย เช่น วีดิทัศน์ สไลด์ คอมพิวเตอร์ ประกอบการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.8 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่ยอมรับวิธีการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่สามารถสร้างความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุดนั้น ต้องเกิดจากการที่ผู้เรียนได้สัมผัสกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ และเกิดขึ้นใกล้ตัวผู้เรียน และประกอบกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติส่วนนั้นขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย ดังนั้น

การเลือกใช้สื่อการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาที่งายและสะดวกสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนประถม ศึกษา จึงเป็นการเลือกใช้สื่อที่เป็นสภาพหรือสถานการณ์ที่มีอยูจริงในชุมชนที่อยู่ใกล้ตัว ผู้เรียน

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสิ่งแวดลอม ศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้านสิ่งแวดลอม ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำความสะอาดสถานที่สาธารณะบริเวณโรงเรียน	117	93.6
2. จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดลอมในโรงเรียน	56	44.8
3. จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่จัดขึ้นตามโอกาสที่สำคัญ เช่น วันต้นไม้แห่งชาติ วันสิ่งแวดลอมโลก	118	94.4
4. จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดลอมร่วมกับชุมชนและ หน่วยงานอื่น	103	82.4

จากตารางที่ 4 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสิ่งแวดลอมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีการจัด กิจกรรมด้านสิ่งแวดลอมตามโอกาสที่สำคัญอยู่ในระดับมาก การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้าน สิ่งแวดลอม และจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดลอมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นในระดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 94.4, 93.6 และ 82.4 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอมในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 44.8 ทั้งนี้อาจเป็น เพราะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะต้องมีการรายงานการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดลอมใน โอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งจะมีหน่วยงานที่อยู่ระดับสูงกว่าโรงเรียนคอยกำกับติดตามและประเมินผล การดำเนินการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ครูผู้สอนสิ่งแวดลอมศึกษาในโรงเรียนประถม ศึกษาจึงต้องพยายามจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดลอมในทุกโอกาสสำคัญ โดยการดำเนินร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานอื่นที่อยู่ใกล้โรงเรียนเพื่อต้องการความสำเร็จในการดำเนินงาน ส่วนกิจกรรมด้าน การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอมนั้นอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะใน โรงเรียนประถมศึกษานั้นครูผู้สอนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากเพราะในแต่ละโรงเรียนมี จำนวนครูจำกัด จึงทำให้ครูอาจไม่มีเวลาพอสำหรับจัดกิจกรรมนี้ได้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. กำหนดเกณฑ์วิธีการ และเครื่องมือในการวัดผล และประเมินผลสิ่งแวดล้อมศึกษา	66	52.8
2. วัดผล ประเมินผล ตามจุดประสงค์การเรียนรู้	103	82.4
3. วัดผล ประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน	113	90.4
4. บันทึกผลการประเมินลงในแผนการสอนทุกครั้ง	58	46.4
5. นำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	78	62.4

จากตารางที่ 5 การเลือกใช้วิธีการวัดผล ประเมินผลการเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่าครูผู้สอนเลือกใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนในระดับมาก และมีการวัดผล ประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบ ป.02 ในระดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 90.4 และ 82.4 ตามลำดับ ส่วนการบันทึกผลการประเมินลงในแผนการสอนอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.4 แต่มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.4 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับว่า ผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษานั้น คือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ที่จะต้องแสดงออกมาให้เห็นในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการวัดผลด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน จึงเป็นวิธีการวัดผลที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ส่วนการบันทึกผลการประเมินลงในแผนการสอนนั้น ครูผู้สอนปฏิบัติได้น้อย เพราะครูต้องรับผิดชอบการสอนทุกกลุ่มวิชา จึงมีจำกัดในด้านเวลาการปฏิบัติการสอน

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาตามกระบวนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

ระดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการสอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
0 – 13.33 คะแนน = 1 น้อย	3	2.4	2.712
13.34 – 26.66 คะแนน = 2 ปานกลาง	30	24.0	
26.67 – 40.00 คะแนน = 2 มาก	92	73.6	

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษาที่เหมาะสมในระดับมาก ปานกลาง และน้อย คิดเป็นร้อยละ 73.6, 24.0 และ 2.4 ตามลำดับ เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ ได้รับการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งโดยการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การนิเทศ จากศึกษานิเทศ และการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อประเภทต่าง ๆ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอน

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

ระดับความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ของครูผู้สอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
0 – 13.33 คะแนน = 1 น้อย	-	-	
13.34 – 26.66 คะแนน = 2 ปานกลาง	59	47.2	2.528
26.67 – 40.00 คะแนน = 3 มาก	66	52.8	

จากตารางที่ 7 ครูผู้สอนที่ได้คะแนนจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาช่วง 13.34 – 26.66 จะมีความรู้ในระดับปานกลาง และช่วงคะแนน 26.67 – 40.00 มีความรู้ในระดับสูง จากการวิเคราะห์ข้อมูล มีครูผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับปานกลางและระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 47.2 และ 52.8 ตามลำดับ และจากค่าเฉลี่ย 2.528 แสดงว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาหรือด้านวิทยาศาสตร์โดยตรง จึงทำให้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนไม่ค่อยลึกซึ้งเพียงพอ และการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับประถมศึกษานั้น ครูผู้สอนก็ไม่จำเป็นต้องใช้เนื้อหาวิชาที่ลึกซึ้งเหมือนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 เจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามระดับของความคิดเห็นต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

ระดับความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
ไม่แน่ใจ	40	32.3	3.710
เห็นด้วย	80	64.5	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	3.2	

จากตารางที่ 8 ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.5 ไม่แน่ใจร้อยละ 32.3 และเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 3.2 จากค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.710 แสดงว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารด้านปัญหาของสิ่งแวดล้อมอยู่เป็นประจำ และในชีวิตประจำวันของครูแต่ละคน ก็ต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับการที่ครูผู้สอนต้องมีหน้าที่ที่จะต้องแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจึงทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนที่ยังไม่แน่ใจนั้นอาจจะเป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนก็เป็นได้

ตอนที่ 4 กระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหางานวิชาการโรงเรียน	95	76.0	1.928
2. มีการวางแผนงานวิชาการ	118	94.4	
3. มีคณะทำงานวางแผนงานวิชาการ	119	95.2	

จากตารางที่ 9 ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะทำงานวางแผนงานวิชาการในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 95.2 ผู้บริหารมีการวางแผนงานวิชาการ และมีการวิเคราะห์สภาพปัญหางานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 94.4 และ 76.0 ตามลำดับ

จากค่าเฉลี่ยโดยรวม 1.928 แสดงว่า ผู้บริหารมีการวางแผนงานวิชาการ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เน้นให้โรงเรียนบริหารงาน โดยให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน ดังนั้นผู้บริหารจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนงาน

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
1. มอบหมายให้ครูรับผิดชอบสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยเฉพาะ	44	35.2	1.184
2. มอบหมายให้ครูรับผิดชอบสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	56	44.8	
3. มอบหมายให้ครูคนเดียวทำการสอนทุกกลุ่มวิชา	64	51.2	
4. มอบหมายให้เฉพาะครูที่มีวุฒิการทางการศึกษา หรือผ่านการอบรมทางด้านสิ่งแวดล้อมทำการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา	15	12.0	

จากตารางที่ 10 ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากจัดครูเข้าสอนโดยมอบหมายให้ทำการสอนคนเดียวทุกกลุ่มวิชา คิดเป็นร้อยละ 51.2 และมอบหมายให้ครูที่ผ่านการศึกษาหรือฝึกอบรมทางด้านสิ่งแวดล้อมทำการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.0 เท่านั้น จากค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 1.184 แสดงว่า การจัดครูเข้าสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังไม่เหมาะสม

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
1. ผู้บริหารมีแผนการนิเทศการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยเฉพาะ	19	15.2	1.288
2. ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอน	47	37.6	
3. ผู้บริหารจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครู	32	25.6	

จากตารางที่ 11 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติการนิเทศติดตาม การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนเพียงร้อยละ 37.6 มีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ร้อยละ 25.6 และมีแผนการนิเทศการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนเพียง ร้อยละ 15.2 จากค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 1.288 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนยังไม่มีการนิเทศภายในโรงเรียน

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านการสอนของผู้บริหารโรงเรียน

การสนับสนุนการสอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
1. สนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา	87	69.6	1.520
2. เชิญวิทยากรที่มีความรู้ / ประสบการณ์ด้านการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษามาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	24	19.2	
3. จัดหาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษามาให้ครูผู้สอน	75	60.0	
4. จัดสรรงบประมาณจัดซื้อสื่อ / อุปกรณ์การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา	46	36.8	
5. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อ / อุปกรณ์การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา	52	47.6	

จากตารางที่ 12 การสนับสนุนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติการสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับมาก และจัดหาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษามาให้ครูผู้สอน ประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านสื่อ / อุปกรณ์การสอน ในระดับรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 69.6, 60.0 และ 41.6 ตามลำดับ จากค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 1.520 แสดงว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติการสนับสนุนการสอนในระดับปานกลาง

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษา ในลักษณะต่าง ๆ

การประเมินผลการสอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
1. ผู้บริหารมีแผนการประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษา	24	19.2	1.355
2. ผู้บริหารมีการประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาทุกภาคเรียน	29	23.2	
3. ผู้บริหารมีการประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา	35	28.0	
4. ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาให้ครูผู้สอนทราบทุกครั้ง	34	27.2	
5. ผู้บริหารนำผลการประเมินผลการสอนไปกำหนดแนวทางการพัฒนาการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาของครูผู้สอนทุกครั้ง	34	27.2	

จากตารางที่ 13 การประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินให้ครูผู้สอนทราบ และนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 28.0, 27.2 และ 27.2 ตามลำดับ

จากค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 1.355 แสดงว่าครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่มี การประเมินผลการสอนสิ่งแวดลอมศึกษา

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ระดับความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$
เหมาะสมน้อย	28	22.4	2.040
เหมาะสมปานกลาง	63	50.4	
เหมาะสมมาก	34	27.2	

จากตารางที่ 14 ครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีกระบวนการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเหมาะสมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.4 และจากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.040 แสดงว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผู้บริหารระดับปฏิบัติการที่ต้องปฏิบัติด้วยตนเองและรับผิดชอบการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยไม่มีผู้ช่วยผู้บริหาร จึงทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลา ความรู้ความสามารถที่มีอยู่มาบริหารงานวิชาการได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาของครูผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดลอมศึกษาแตกต่างกัน

การจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดลอมศึกษา	ความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดลอมศึกษา			χ^2
	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)	
น้อย	2 (66.7)	1 (33.3)	3 (2.4)	9.26730
ปานกลาง	21 (70.0)	9 (30.0)	30 (24.0)	
มาก	36 (39.1)	56 (60.9)	92 (73.6)	
รวม	59 (47.2)	66 (52.8)	125 (100.0)	

จากตารางที่ 15 การทดสอบสมมุติฐานว่าครูผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดลอมศึกษาแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ χ^2 ได้ค่าเท่ากับ 9.26730 และค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00972 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้นครูผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดลอมศึกษาแตกต่างกันจะมีการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนที่มีเจตคติต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกัน

การจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษา	เจตคติของครูที่มีการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา				χ^2
	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)	
น้อย	2 (66.7)	1 (33.3)	-	3 (2.4)	3.38178
ปานกลาง	12 (41.4)	16 (55.2)	1 (3.4)	29 (23.4)	
มาก	56 (28.3)	63 (68.5)	4 (3.3)	93 (74.2)	
รวม	40 (32.3)	80 (64.5)	5 (3.2)	125 (100.0)	

จากตารางที่ 16 ครูผู้สอนที่มีเจตคติต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ χ^2 ได้ค่าเท่ากับ 3.38178 และค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.49608 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีเจตคติต่อการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนที่มีผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

การจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษา	กระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน				χ^2
	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)	
น้อย	2 (66.7)	1 (33.3)	-	3 (2.4)	37.22749
ปานกลาง	16 (53.3)	14 (46.7)	-	30 (24.2)	
มาก	10 (11.0)	48 (52.7)	34 (36.3)	92 (73.4)	
รวม	28 (22.6)	63 (50.8)	34 (26.6)	125 (100.0)	

จากตารางที่ 17 ครูผู้สอนที่มีผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ χ^2 ได้ค่าเท่ากับ 37.22749 และค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00007 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานแสดงว่าครูผู้สอนที่มีผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการแตกต่าง มีการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกัน หรือกล่าวได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน